

FYLKESTINGSSAK

Saksnummer	Utvalg/komite	Dato
301/2022	Fylkesrådet	11.11.2022
170/2022	Fylkestinget	05.12.2022
	Komite for utdanning	05.12.2022

Høring - innføring av studieavgifter for studenter fra land utenfor EØS-området eller Sveits m.m. Endringer i universitets- og høyskoleloven

Sammendrag

Kunnskapsdepartementet sendte den 10.10.2022 forslag om endringer i universitets- og høyskoleloven på høring.

Høringen inneholder forslag om at internasjonale studenter fra land utenom EØS og Sveits (såkalte tredjeland) fra høstsemesteret 2023 skal betale minst kostnadsdekkende studieavgifter ved statlige universiteter og høyskoler og private høyskoler med statstilskudd, jf. Prop. 1 S (2022–2023) for Kunnskapsdepartementet.

Fylkesrådet innstiller i denne saken på at høringsforslaget ikke støttes.

Bakgrunn

I høringsnotatet fremkommer det at Norge er et av få land som tilbyr gratis høyere utdanning til søkere uavhengig av statsborgerskap. Det er vanlig at det i land med offentlig subsidiert høyere utdanning er høyere egenbetaling for studenter fra andre land. I Norden har det vært obligatorisk studieavgift for tredjelandsstudenter i Danmark, Sverige og Finland fra henholdsvis 2006, 2011 og 2017. Med studieavgifter for tredjelandsstudenter vil Norge være på linje med det som er normalen både i Norden og i Europa.

Departementet vil ikke foreslå at det gis generell anledning til å kreve studieavgifter fra norske studenter. Innføring av studieavgifter for studenter fra tredjeland har ikke blitt fulgt av en generell innføring av studieavgift i noen av de andre nordiske landene, og departementet er ikke kjent med tilfeller av land med offentlig finansiert høyere utdanning hvor en innføring av studieavgifter for internasjonale studenter har vært et steg i en generell avvikling av den offentlige finansieringen.

Problemstilling

Etter dagens regelverk er det ikke hjemmel for at de statlige institusjonene generelt kan kreve egenbetaling fra studenter fra utlandet. Innføring av et krav om egenbetaling fra studenter som kommer fra land utenfor EØS-området og Sveits krever derfor endringer i loven.

Drøfting

Universitetene og høyskolene i Norge har arbeidet systematisk med kvalitetsutvikling i lang tid for å holde et høyt internasjonalt nivå. Studieavgifter er normalen internasjonalt, og mange land med høye studieavgifter er attraktive studieland. Kunnskapsdepartementet påpeker derfor at norske institusjoner bør være godt rustet til å kunne rekruttere internasjonale studenter ut fra kvaliteten i tilbudene, og ikke fordi de tilbys gratis.

Dersom dette «konkurransefortrinnet» fjernes vil det likevel potensielt medføre lavere søking til norske universiteter og høyskoler fra utenlandske studenter.

Departementet mener også at innføring av studieavgift for tredjelandsstudenter frigjør ressurser som vil bedre tilgangen til høyere utdanning for søkere fra Norge og andre EØS-land. Dersom pågangen av tredjelandsstudenter holder seg som i dag, vil institusjonene få økte inntekter og kunne utvide den totale kapasiteten. Dersom pågangen avtar, vil mer av dagens kapasitet bli tilgjengelig for EØS-søkere.

Selv om det er positivt med søkere innenfra EØS-området, bør Norge i dagens globaliserte samfunn også tilstrebe å lokke til seg kompetente søkere også fra resten av verden.

Medvirkning

Det har grunnet kort frist for behandling ikke vært anledning til å involvere medvirkningsorganene utover ordinær kommentarrunde.

Fylkesrådets vurdering

Fylkesrådet har sterkt fokus på gratisprinsippet i den norske skolen. Selv om departementet ikke vil *«rokke ved gratisprinsippet for norske studenter, men mener dette prinsippet ikke er til hinder for at andre lands borgere betaler studieavgifter i Norge»* er fylkesrådet uenige i dette. Alle studenter som er tatt opp ved norske institusjoner bør behandles på lik linje, uansett hvor de kommer fra.

I fylkesrådets politiske plattform trekkes også internasjonalisering frem som et stadig viktigere tema for nordområdene og Nordland, med tanke på innovasjon og grenseoverskridende samarbeid på mange felt. Fylkesrådet mener derfor at det er svært viktig at våre institusjoner gis gode muligheter til å tiltrekke seg kompetente studenter fra hele verden. Dette kan også på lengre sikt tilføre regionen svært kompetent og ettertraktet arbeidskraft.

Departementet poengterer selv at det er ventet at tallet internasjonale studenter vil gå ned sammenlignet med i dag, noe fylkesrådet ikke ser på som et ønskelig utfall.

Det foreslås også å redusere bevilgningene til universitetene og høyskolene tilsvarende et anslag på hva de vil få i økte inntekter fra studieavgifter. Det er stor usikkerhet rundt anslaget, noe som kan medføre ekstra utfordringer for utdanningsinstitusjonene. Dette vil spesielt kunne medføre negative konsekvenser for institusjoner som opplever nedgang i søkertall.

Fylkesrådet stiller seg på bakgrunn av dette negativt til departementets forslag om å innføre studieavgifter for internasjonale studenter.

Konsekvenser for Nordland fylkeskommune **Økonomiske og personellmessige konsekvenser**

Saken vil ikke medføre noen økonomiske eller personellmessige konsekvenser for Nordland fylkeskommune.

Andre konsekvenser

Saken har ingen negative konsekvenser knyttet til fylkeskommunal politikk for likestilling, miljø, klima, folkehelse, universell utforming, bygningsmessige forhold, samfunnsansvar ved anskaffelser eller liknende.

Fylkesrådets innstilling til vedtak

Nordland fylkesting støtter ikke Kunnskapsdepartementets forslag om å innføre studieavgifter ved statlige universiteter og høyskoler for internasjonale studenter fra land utenom EØS og Sveits.

Bodø den 11.11.2022

Remi Solberg
fylkesrådsleder
sign

Elin Dahlseng Eide
fylkesråd for utdanning og kompetanse
sign

11.11.2022 Fylkesrådet

Votering i Fylkesrådet

Senterpartiet stemte imot med 1 stemme.

Innstilling fra Fylkesrådet

Fylkesrådets innstilling ble vedtatt med 4 stemmer (2 Arbeiderparti, 1 Sosialistisk Venstreparti, 1 Kristelig folkeparti) mot 1 stemme (1 Senterpartiet).

05.12.2022 Fylkestinget

Utdanningskomiteens innstilling ble lagt frem av saksordfører Rita Lekang, Arbeiderpartiet:

Nordland fylkesting støtter ikke Kunnskapsdepartementets forslag om å innføre studieavgifter ved statlige universiteter og høyskoler for internasjonale studenter fra land utenom EØS og Sveits.

Kassandra Bredrup Petsa, Fremskrittspartiet, fremmet følgende endringsforslag til fylkesrådets innstilling fra Fremskrittspartiet og Senterpartiet.

Nordland fylkesting støtter Kunnskapsdepartementets forslag om å innføre studieavgifter ved statlige universiteter og høyskoler for internasjonale studenter fra land utenom EØS og Sveits.

Votering i plenum

Utdanningskomiteens innstilling ble vedtatt mot endringsforslag fra Fremskrittspartiet og Senterpartiet som fikk 16 stemmer (4 Fremskrittspartiet, 12 Senterpartiet) og falt.

Permisjoner

Synne Høyforsslett Bjørbæk, Rødt

FT 170/2022

Vedtak

Nordland fylkesting støtter ikke Kunnskapsdepartementets forslag om å innføre studieavgifter ved statlige universiteter og høyskoler for internasjonale studenter fra land utenom EØS og Sveits.

Vedlegg

Tittel	DokID
Til høring - innføring av studieavgifter for studenter fra land utenfor EØS-området eller Sveits m.m. - endringer i universitets- og høyskoleloven - høringsfrist 07.12.2022	670993
Høringsnotat om innføring av studieavgifter for studenter fra land utenfor EØS-området eller	670995
Innspill til fylkestingssaker desember 2022 fra Ungdommens	712555

fylkesråd